

Andragologie Collegereeks

Maatschappelijke Complexiteit: politiek beleid voor veranderingsperspectief

Interdisciplinaire Masterclass Methodologie

Tien bijeenkomsten januari 2021- mei 2021
met prof. dr. Dorien DeTombe en dr. Cor van Dijkum
colleges op Universiteit van Amsterdam of online
maximaal aantal deelnemers in lokaal 15 personen, uiteraard met inachtneming van 1,5 meter afstand

---

Covid-19, Terrorisme, klimaatverandering, vluchtelingen, jeugdzorg, energie-transitie. U las en leest hier dagelijks over in de kranten. Deze complexe maatschappelijke problemen gaan ons allen ter harte. Maar hoe maak je politiek beleid over deze grensoverschrijdende problemen? Hoe verander je hier iets aan? Deze problemen kunnen efficiënter, transparanter en beter worden opgelost met behulp van de kennis van het vakgebied Methodologie van Complexe Maatschappelijke Problemen.

De cursus is bedoeld voor:

Maatschappij- en gedragswetenschappers, in het bijzonder sociale wetenschappers als andragologen, politicologen, sociologen; economen, bedrijfskundigen.

Professionals in de praktijk, beleidsmakers, managers op het gebied van gezondheidszorg, maatschappelijke hulpverlening, landbouw, infrastructuur, onderwijs en veiligheid.

De masterclass richt zich op zowel uitvoerende professionals als managers en beleidsmakers.

Wat vonden deelnemers aan deze cursus:

Ik heb genoten van jullie gezelschap en de mooie sociale dilemma's die we hebben besproken. Ik denk dat het erg mooi aansluit bij onze werkzaamheden en ik ben ervan overtuigd dat het de kwaliteit van mijn werk zal vergroten. Tineke Posthoorn, beleidsmedewerker, Drenthe.

De lessen waren inhoudelijk zeer interessant en zijn een enorme verrijking voor mij. Ik heb genoten van het enthousiasme waarmee Cor en Dorien de lessen gaven en de inhoudelijke gesprekken over de onderwerpen die langskwamen. Bart Verhagen, directeur Radar Advies Bureau, Amsterdam.

Masterclass

Achtergrond van de masterclass

Het is moeilijk adequaat beleid te maken ten aanzien van maatschappelijke complexe problemen. Voor dit soort interdisciplinaire problemen is een multidisciplinaire benadering nodig van experts uit verschillende vakgebieden en van actoren betrokken bij het probleem. Het is een kennis- en machtssituatie die veel emoties opwerpt. Prof. dr. Dorien DeTombe heeft een speciale methodologie COMPRAM (Complex Problem Handling Method) ontwikkeld om deze problemen te analyseren. Een methodologie waarbij het probleem met een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve methoden wordt geanalyseerd en vervolgens bekeken of het probleem kan worden veranderd.

Doel van de masterclass

Na afloop van de masterclass bent u beter in staat:

- Met behulp van de Compram Methodologie inzicht te verkrijgen in de hantering van complexe maatschappelijke problemen;
- Uw kennis over de theoretische onderbouwing te vergroten;
- Probleemsituaties in de praktijk uit te werken.
- Kortom, u leert vragen te beantwoorden als: wat is een complex maatschappelijk probleem. Waarom moeten de problemen op een multidisciplinaire wijze worden aangepakt met meerdere actoren. Wat zijn de kennis-, machts- en emotieaspecten van een complex probleem. Welke rol speelt simulatie hierbij. Hoe kunt u zelf zo'n probleem in de praktijk aanpakken. Hoe kunt u deze kennis overbrengen naar uw collega's.

Formule van de masterclass

In een viertal theorie bijeenkomsten krijgt u direct de gelegenheid om een eigen complex maatschappelijk probleem in te brengen en te analyseren.

In het tweede, praktische, gedeelte van de cursus van zes dagdelen wordt ingegaan op een hedendaags complex maatschappelijk probleem om onder meer met behulp van een simulatiemodel tot een dieper inzicht in de problematiek te komen.

U krijgt les van de grondlegger van het vakgebied Methodologie Maatschappelijke Complexiteit prof. dr. Dorien DeTombe, die u in een aantal boeiende lessen kennis laat maken met de theorie van complexe problemen en hoe deze kunnen worden geanalyseerd en op welke wijze de politieke beleidspersonen een adequaat en efficiënt antwoord kunnen vinden voor mogelijke veranderingen. Ook uw eigen dagelijkse ervaring met complexe problemen in de organisatie komt aan bod. In het tweede gedeelte van de cursus gaat u samen met de simulatie expert dr. Cor van Dijkum een simulatiemodel maken van een complex probleem waarbij u kunt zien wat het effect van beleidsveranderingen zal zijn, voor een bepaald maatschappelijk probleem en voor uw eigen organisatieproblemen.

Van de deelnemers wordt een actieve houding verwacht met daarbij een voorbereiding per dagdeel door middel van literatuurbestudering (Engelstalig) en het betrekken van de theorie op een eigen praktijksituatie. Voor het werken met de te verstrekken software (geschikt voor Windows 7 en hoger) dient u tijdens de bijeenkomsten te beschikken over een laptop met minimaal Windows 7.

De cursus bestaat uit tien bijeenkomsten van drie uur. De studiebelasting beslaat gemiddeld vier dagen per maand. Het aantal deelnemers is maximaal 15.

Certificaat: Na het goed doorlopen hebben van de cursus ontvangt u een certificaat te vergelijken met 12 ECTS.

- Eigen casuïstiek** U brengt uw eigen casuïstiek in, een probleemsituatie uit uw eigen praktijk.
- Literatuur/materiaal (inbegrepen bij de cursusprijs)** **DeTombe, Dorien** (2015). *Handling Societal Complexity. A Study of the Theory and the Methodology of Societal Complexity and the COMPRAM Methodology*. Heidelberg: Springer Verlag. ISBN /EAN 978-3-662-43916-6.
Dijkum, C. van (2020). *Werkboek Systeemtheorie en Simulatie*.
Stella software, geschikt voor Windows 7 en hoger.
 Lees meer over de Compram methodologie op www.doriendetombe.nl
- Afsluitende paper en Presentatie** U schrijft een paper ter afsluiting van de cursus over een door u zelf aangedragen complex maatschappelijk probleem. In de laatste bijeenkomst van de cursus geeft u een presentatie waarbij u ook zelf toehoorders kunt uitnodigen.

Programma

Het gaat in deze masterclass om tien bijeenkomsten van drie uur.
 Op woensdagavond van 18.00 - 21.00 uur.

Theoretisch gedeelte

- Woensdag 13 januari 2021** **1 Wat is maatschappelijke complexiteit.** Voorbeelden van terrorisme, klimaatverandering, obesitas, Covid-19 en economische crisis. U gaat dit direct vertalen naar uw eigen praktijk.
- Woensdag 27 januari 2021** **2 Hoofdstuk 7 Handling Societal Complexity. The Compram Methodology: A Methodology for Policy Making for Complex Societal Problems. pp 221-245.** Kennis elicitering: de Compram methodologie 6 stappen
- Woensdag 10 februari 2021** **3 Hoofdstuk 4 Handling Societal Complexity. Human Problem Handling pp. 81-159** Het definiëren van het probleem: het zeven lagen communicatie model.
- Woensdag 24 februari 2021** **4 Hoofdstuk 6 Handling Societal Complexity. Methodological Demands for Human Complex Societal Problems pp. 187-220. Hoofdstuk 8 Handling Societal Complexity. Global Safety Hiv and Aids.** Casus complexiteit: discussie aan de hand van de Compram methodologie van een eigentijds complex probleem en toepassing op uw eigen probleem. Verder vullen van het zeven-lagen communicatie model van de Compram methodologie.
- Woensdag 10 maart 2021** **5. a. Theorie examen.**
b. Het maken van een conceptueel model van de casus en van uw eigen probleem met hulp van de bij de Compram aansluitende Systeem-Dynamische aanpak.

Practicum

- Woensdag 24 maart 2021** **6. Oefenen met gebruikersvriendelijke software om modellen** te maken van eenvoudige en minder eenvoudige systemen. Eigen laptop meenemen. De software Stella is te gebruiken voor Windows 7 of 10
- Woensdag 7 april 2021** **7. Maken van een simulatie model van het complexe probleem deel 1** en toepassing op uw eigen praktijksituatie.
- Woensdag 21 april 2021** **8. Maken van een simulatie model van het complexe probleem deel 2** en toepassing op uw

eigen probleem.

Woensdag
12 mei 2021

9. Maken van een simulatie model van de eigen complexe casus complexiteit.

Woensdag
26 mei 2021

10. Presentatie en Uitreiking certificaat.

De masterclass bestaat uit drie uur les per keer en het maken van huiswerk. Het huiswerk wordt schriftelijk ingediend en u krijgt feedback per bijeenkomst. De huiswerkopdrachten zijn een start voor het maken van uw eigen case study. De case study bestaat uit ongeveer 30-40 pagina's. de case study presenteert u de laatste les per power point aan uw mede cursisten. De theorie wordt overhoord via een open boek tentamen.

Het eindcijfer is samengesteld uit: tentamen 25%, dynamische systeemtheorie & simulatie model 25%, eindwerkstuk case study 50%

Docenten

Prof. dr. Dorien DeTombe is de grondlegger van het vakgebied Methodologie van Maatschappelijke Complexiteit. Zij ontwikkelde de Compram methodologie voor het maken van beleid ten aanzien van complexe maatschappelijke problemen, als duurzame ontwikkeling, overstromingen, grote steden problematiek, terrorisme, krediet crisis en gezondheidszorg. Zij studeerde sociale wetenschappen en informatica en is gepromoveerd op het gebied van Methodologie van Maatschappelijke Complexiteit. Zij werkte aan de Universiteit Utrecht en aan de Technische Universiteit Delft en is nu verbonden aan de Sichuan University in Chengdu, P.R. China. Zij heeft [artikelen en boeken](#) gepubliceerd op het gebied van Methodologie van Maatschappelijke Complexiteit. Zij werkt internationaal als [visiting professor](#) en organiseert regelmatig internationale [conferenties](#). Zij is verder voorzitter van de Dutch Research Group (Nosmo) Complex Societal Problems & Issues. De OECD adviseert de Compram methodologie te gebruiken voor Global Safety. DeTombe@nosmo.nl
www.doriendetombe.nl

Dr. Cor van Dijkum studeerde Wis- en Natuurkunde naast Andragologie in Amsterdam. Hij promoveerde op het proefschrift: "Paradoxen. Een methodologische studie naar vicieuze cirkels in denken en handelen". Aan de Universiteit van Utrecht werd hij bekend als onderzoeker en docent op het gebied van actieonderzoek, methodenleer, statistiek, gamma-informatica, complexe modellen en computersimulatie. Over deze vakgebieden publiceerde hij [vele boeken en artikelen](#) en organiseerde hij als lid van Research Committees RC51 en RC33 internationale conferenties en workshops. Hij is voorzitter van de [Nederlandse Organisatie voor Sociaal-Wetenschappelijk Methodologisch Onderzoek](#). Als lid van de UvA kring Andragologie is hij actief bij de projecten [PION](#) en [Mechanisme Design](#). Als directeur van [Sokrates Consultancy and Engineering](#) adviseert hij over praktijkonderzoek en verzorgt hij mastercursussen over computersimulatie, onder andere bij IBM, KPMG, Nolan and Norton en bij het UWV.
c.j.vandijkum@nosmo.nl

Praktische zaken

- Data** Woensdagavonden van 18.00-21.00 UvA Amsterdam of via Internet (afhankelijk van overheidsregels).
Woensdag 13 en 27 januari, 10 en 24 februari, 10 en 24 maart, 7 en 21 april 2020, 12 en 26 mei 2021.
- Tijden** 18.00 - 21.00 uur.
- Kosten** € 2150,- per persoon.
€ 1850,- voor leden AUV
Een beperkt aantal plaatsen is beschikbaar voor studenten € 400 per persoon
Inclusief:
* Dorien DeTombe (2015) *Handling Societal Complexity. A Study of the Theory and the Methodology Societal Complexity and the COMPRAM Methodology*, Berlin/Heidelberg: Springer Verlag. ISBN/EAN 978-3-662-43916-6; winkelwaarde € 137,79.
* *Werkboek Dynamische Systeemtheorie en Simulatie*, samengesteld door Cor van Dijkum.
* Simulatie software Stella (geschikt voor Windows 7 en hoger).
* Catering: koffie/thee en broodjes.
- Locatie** Universiteit van Amsterdam of via Internet. Dat wordt nog bekend gemaakt.
- Organisatie** De organisatie van deze masterclass is in handen van de Kring Andragologie van de Universiteit van Amsterdam en in samenwerking met International Research Society on Methodology of Societal Complexity, Sokrates Consultancy and Engineering, NOSMO: Dutch Society on Methodology, Operational Research Euro Working Group on Methodology of Societal Complexity, International Research Society on Methodology of Societal Complexity.

Inschrijven

Inschrijven kan via de website Kring Andragologie van de Universiteit van Amsterdam [deze link](#) of bij de Kringwebsite www.andragologie.org.

Betaling uitsluitend vooraf (minimaal 2 weken voor aanvang) op rekeningnummer NL 47 INGB 0005 683 762 van Kring Andragologie o.v.v. 'Masterclass Maatschappelijke complexiteit' en uw naam.

U bent pas na ontvangst van uw betaling definitief ingeschreven voor de collegereeks. Mocht u onverhoopt verhinderd zijn dan kunt u uw betaling tot 14 dagen voor de start terugontvangen. Daarna is restitutie niet mogelijk. U kunt wel een vervanger sturen.

Sokrates Consultancy

Kring Andragologie
Universiteit van Amsterdam

